

Lärarhandledning

1. Mima, Pop och Solo

Sida i presentationen

Text att läsa till

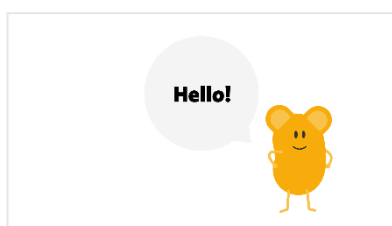
1

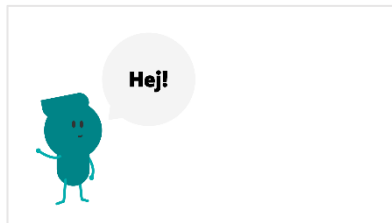
2

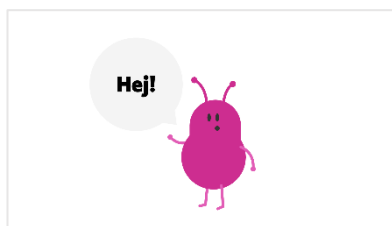
3

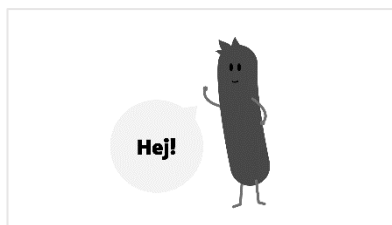
Hello, jag heter Mima. Jag gillar att äta våfflor, att cykla och klura på saker. Jag kan prata engelska. Jag tränar på att skala potatis för det tycker jag är svårt. Jag bor tillsammans med min mormor i ett hus. Min mamma mår inte så bra just nu så jag träffar henne på helgerna tills hon mår bättre igen. Jag tycker om att bo hos min mormor men hoppas att jag snart kan flytta tillbaka till min mamma.

4

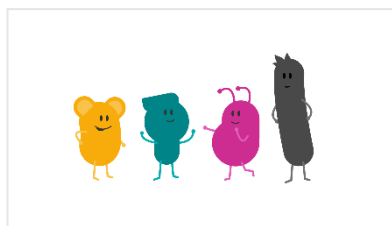
Hej, jag heter Pop. Jag gillar att gunga. Jag tycker det är roligt att leka med andra barn. Ibland har jag svårt att höra och förstå när någon pratar fort. Jag bor med min mamma, pappa och två storebröder i ett hus ute på landet. Det är kul att leka i skogen hemma hos mig, men det finns inga affärer där.

5

Hej, jag heter Solo. Jag gillar att spela spel och att laga mat. Jag gillar när det händer saker och har svårt att sitta still när jag tycker att något är tråkigt. Jag bor med min pappa och min lillasyster i ett höghus på tredje våningen. Det finns en hiss i huset och det är bra för att min pappa använder rullstol.

4

Hej, jag heter Klave. Jag jobbar på förskolan där Mima, Pop och Solo går. Att läsa spännande böcker är mitt intresse. Jag har lätt att känna igen barnen men har svårt att komma ihåg namn och säger fel ibland. Jag bor i en lägenhet nära jobbet. Mitt barn bor tillsammans med mig varannan vecka. Vi brukar spela spel på kvällarna. Varannan vecka bor mitt barn tillsammans med sin mamma.

5

Mima, Pop, Solo och Klave gillar lite olika saker och bor i olika familjer. Men alla har rätt att må bra och vara trygga. Nu ska du och dina kamrater få höra lite om hur Mima, Pop och Solo har det på sin förskola. Både när det känns bra och när

det inte känns så bra. Fem gånger till ska du få träffa dem. Då får du höra om:

- när de gick runt på gården med Klave
- när det var svårt att leka
- när Solo inte ville bli kittlad
- när Mima inte ville vara med och rita
- och när Pop hjälpte Solo som var ledsen.

Att prata om

Mimas, Pops, Solos och Klaves familjer ser olika ut. Vad tycker du att en familj är?

Övningar

Familjen

Du behöver: Papper, krita/vattenfärg eller liknande, eventuellt utskrifter av färgläggningsbilderna som finns i [1 Mima, Pop och Solo - Familjen.pdf](#)

Säg till barnen att de kan välja mellan att rita:

- sin familj.
- någon av Mimas, Pops, Solos eller Klaves familjer (dessa kan ritas runt Mima, Pop, Solo eller Klave i de utskrivna bilderna).
- en fantasifamilj.

Husdjuret

Du behöver: Två papper, en penna, eventuellt ett gosedjur

Instruktion: I den här övningen får barnen fundera över vad ett husdjur behöver för att må bra. Detta leder sedan vidare till frågor om vad ett barn behöver för att må bra och vilka rättigheter barnet har. Syftet med övningen är att lyfta fram barnens medvetenhet om sina rättigheter och att koppla samman mänskliga behov med mänskliga rättigheter.

Ta fram ett gosedjur eller be barnen tänka sig att förskolan har en hund eller kanin som barnen och personalen ska ta hand om. Låt barnen ge djuret ett namn.

Fråga barnen: Vad behöver hunden för att må bra? Till exempel någonstans att bo, mat, vatten, motion, uppmärksamhet och kärlek.

Instruktion: Skriv eller rita barnens kommentarer på ett papper så att barnen kan se.

Fråga barnen: Om hunden behöver de här sakerna för att överleva och må bra, ska den då ha rätt till det? Vem är ansvarig för att hunden får det den behöver?

Instruktion: Ta fram ett nytt papper.

Fråga barnen: Vad behöver barn för att vara glada, må bra och känna sig trygga?

Instruktion: Skriv eller rita detta på det andra pappret.

Fråga barnen: Vilka är ansvariga för att barnen får det de behöver?

Var det lätt eller svårt att komma på vad hunden behövde för att må bra? Var det lätt eller svårt att komma på vad barn behöver?

Lästips

Hela familjen av Alexandra Maxeiner och Anke Kuhl (3–6 år)

Min familj av Anna-Clara Tidholm (3–6 år)

Stjärnfamiljer av Minna Paananen (3–6 år)

Familjejakten av Jesper Lundqvist (3–6 år)

Jag och alla av Ylva Karlsson och Sara Lundberg (3–6 år)

Lästips vuxna

Dilemmaboken om barnkonventionen av Sanna Mohr och Sannie Wedberg

Normkreativitet i förskolan av Karin Salmson och Johanna Ivarsson

2. På gården

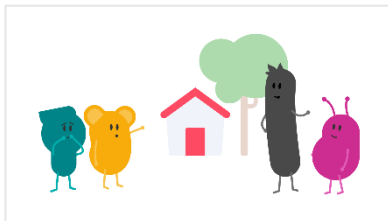
Sida i presentationen

Text att läsa till

8

9

Här är Pop, Mima och Solo. De går runt på gården tillsammans med Klave. De får berätta om de ställen där de tycker att det känns lite ensamt eller där de tycker att de vuxna inte ser vad som händer.

Mima tycker att det känns lite otäckt bakom förrådet där de vuxna nästan aldrig är. Det tycker Pop också. "Vad bra att ni berättade det", säger Klave, "då måste vi ordna så att det känns bra bakom förrådet." Klave berättar att det är de vuxna som ska se till att alla barn känner sig trygga. Han säger att det är viktigt att vuxna lyssnar på vad varje barn tycker och känner.

10

När de kommer in berättar Klave att barn har många rättigheter. De gäller Mima, Pop, Solo och alla andra barn. Även ni barn som sitter här och lyssnar på den här berättelsen. Han fortsätter med att berätta

om några av de rättigheter som du och alla andra barn har.

- Du har rätt att vara den du är.
- Du och alla andra barn är lika mycket värda.
- Ingen vuxen och inget barn får slå eller reta dig.
- Inga vuxna eller barn får tvinga dig att göra något som gör ont eller är farligt.
- Vuxna ska lyssna när du vill prata eller berätta.
- Du har rätt att säga vad du tycker när något handlar om dig.
- Du har rätt att känna dig trygg och inte vara rädd.
- Du har rätt att få veta viktiga saker som har hänt och ska hända.
- Det är de vuxna som ska se till att du mår bra.

Att prata om

Mima och Pop tyckte att det kändes otryggt bakom förrådet. Solo sa ingenting. Vad tror du att han tyckte? Vad tycker du att Klave eller någon annan vuxen ska göra så att det känns bra för alla att vara bakom förrådet?

Vad betyder det att vara trygg?

Var känner du dig trygg?

Övning

Hur känns olika känslor?

Du behöver: Ett papper där du ritat konturerna av en kropp samt klisterlappar eller pennor

Fråga barnen: Var i din kropp känns det bra när du är trygg? Det kan kännas olika hos olika personer. För Pop känns det oftast i magen. Sätt din klisterlapp eller rita en prick där du känner trygghet.

Instruktion: Gå vidare och prata sedan om var andra känslor kan sitta. Exempelvis ensamhet, rädsla, ilska och glädje.

Lästips

Liten av Stina Wirsén (3–6 år)

Rätt lätt: Om barnets rättigheter 1 till 6 år av Susann Swärd (1–6 år)

Hemsida

Barnrättföralla.se

3. Leka tillsammans

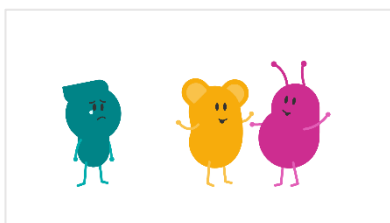
Sida i presentationen

Text att läsa till

11

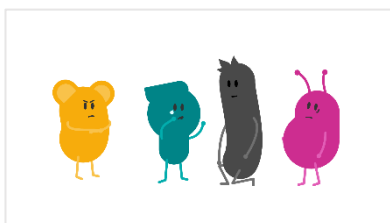

12

Pop, Mima och Solo ska leka. Pop gillar att leka, men när Mima och Solo berättar om leken i dag går det jättefort. Pop hinner inte riktigt höra eller förstå hur hon ska göra i leken. När hon inte hör eller förstår brukar hon säga att hon inte vill vara med längre. Men den här gången vill Pop istället bestämma allt själv.

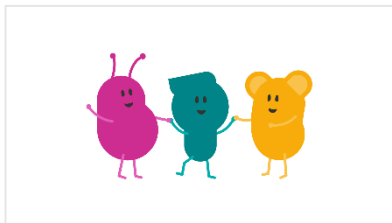
13

Mima och Solo tycker inte att det är roligt när bara en ska bestämma, så de hämtar Klave för att få hjälp. Klave frågar vad som har hänt och lyssnar när varje barn berättar.

Alla barn får berätta hur det kändes när bara en ville bestämma. Sen pratar de med Klave om hur de ska göra för att det ska kännas bra för alla att vara med i leken.

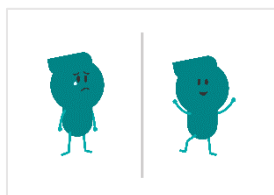
14

Efter det börjar de om med leken. Nu känns det roligt och de skrattar när de bestämmer tillsammans.

Att prata om

Du behöver: Utskrift av bilden med Pop som ledsen och glad i [3 Leka tillsammans - Att prata om.pdf](#) att visa barnen

Vad ser du på de olika bilderna? Hur tror du att Pop känner sig på de olika bilderna? Hur gör man så att alla känner att de får vara med? Kan man göra om lekar så att alla kan vara med?

Övningar

Säg till barnen: Det är en bra känsla att göra något tillsammans när alla får vara med. Det kan vi prova.

Välj en övning nedan.

Rockringen

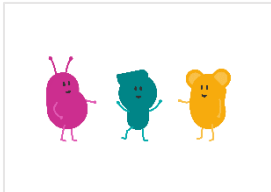
Du behöver: En rockring

Instruktion: Alla står i ring och håller varandra i händerna. Två personer öppnar ringen genom att släppa varandras händer. Placera en rockring där. Sedan stänger de ringen igen genom att fatta varandras händer genom rockringen.

Rockringen ska nu gå igenom hela gruppen utan att ni släpper händerna. Det gäller att hjälpa varandra att lyfta så att alla kan kliva igenom.

Stor målning

Du behöver: Papper, färg, saxar, utskrifter av bilden med Mima, Pop och Solo i 3
[Leka tillsammans - Stor målning.pdf](#)

Instruktion: Låt barnen måla en bild tillsammans på ett stort papper. Berätta att de ska måla en bild som föreställer en plats där Solo, Pop och Mima kan leka tillsammans. Klipp ut Solo, Pop och Mima från berättelsen och sätt ut dem i bilden.

Lästips

Leka tre av Carin Wirsén (3–6 år)

Vem är arg av Stina Wirsén (0–3 år)

Jag älskar Manne av Pija Lindenbaum (0–3 år)

Lästips för vuxna

[Lekar för alla från SPSM, Specialpedagogiska skolmyndigheten](#)

4. Solo vill inte bli kittlad

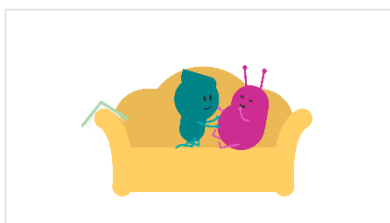
Sida i presentationen

Text att läsa till

15

Solo vill inte
bli kittlad

16

Pop är på ett glatt och busigt humör. Hon och Solo sitter i soffan med en bok, och plötsligt börjar Pop kittlas. Solo tycker inte om att bli kittlad men han både skrattar och skriker nej. Först förstår inte Pop att Solo inte vill, men sen slutar hon att kittlas.

17

Klave hör och ser vad som händer. Han går dit, sätter sig hos dem och frågar vad som hänt. Barnen berättar och Klave lyssnar.

Klave säger att det är viktigt att säga ifrån om någon säger eller gör något som inte känns bra. Då är det bra att du visar det och att du säger att du inte vill. Och det är också viktigt att lyssna när någon säger nej och sluta göra det som personen inte vill.

Klave berättar att det händer att även vuxna gör dumma saker mot barn. Det får de inte göra. Då är det viktigt att gå till en annan vuxen och berätta det. Det ska du

göra även om den som gjort något mot dig sagt att du inte får.

Klave berättar att de kan träna på att säga ifrån när någon till exempel kittlas. Att de kan berätta hur det känns och vad man vill att de ska göra istället.

Mima, Pop och Solo tycker att det känns både kul och lite konstigt att träna på att säga att de inte vill.

Att prata om

På vilka sätt kan du säga nej eller att du inte vill?

Övningar

Säga nej (från materialet ALLA RÄTT – Olika)

Instruktion: Låt barnen gå ihop två och två.

Säg till barnen: Nu ska ni få träna på att säga nej, precis som Mima, Pop och Solo. Hitta först på något som skulle kunna ha hänt och säg det. Till exempel: "Du retade mig." Sen hur det känns: "Jag blev ledsen." Och sen hur du vill att det ska vara: "Jag vill att du slutar reta mig."

Prova också att säga till när någon är dum mot någon annan. Till exempel: "Du sa att Abba var dum. Hon kan bli ledsen. Jag vill att du slutar säga så till Abba."

Vinden (från materialet Liten och trygg)

Du behöver: Något lätt tyg eller en fjäder

Instruktion: I den här övningen får barnen möjlighet att bestämma över sin egen kropp och fundera över vad som känns bra för dem.

Barnen ligger på rygg på golvet och blundar, förslagsvis i en cirkel med fötterna in mot mitten. Spela gärna lugn musik.

Berätta att vinden kommer att svepa in i rummet och blåsa över barnens fötter. Varje barn får välja om de vill känna vinden på fötterna eller inte. Om de inte vill känna vinden drar de in benen mot kroppen, om de vill känna vinden låter de benen ligga utsträckta.

Gå ett varv runt cirkeln och stryk med en sjal eller en fjäder över fötterna på de barn som har benen utsträckta.

Upprepa det en gång så att barnen kan få chansen att välja en gång till.

Berätta sedan att vinden kommer svepa över deras ansikten. Om de inte vill känna vinden lägger de en arm över bröstet, och om de vill känna vinden låter de armarna ligga kvar vid sidan av kroppen.

Gå ett varv runt cirkeln och stryk med sjalen eller fjädern över pannan på de barn som har armarna längs med sidorna.

Upprepa det en gång så att barnen kan få chansen att välja en gång till.

Tänk på!

Barnen bestämmer själva om de vill känna vinden eller inte. Gå minst två varv med sjalen/fjädern för att de som vill ska få möjlighet att prova på att säga både ja och nej. Variera övningen genom att svepa med sjalen/fjädern över andra delar på kroppen.

Uppföljning

Studera gruppdynamiken, vågar ett enskilt barn säga nej trots att de övriga barnen säger ja? Fundera över hur du kan skapa ett klimat där alla barn känner sig trygga i att uttrycka sina åsikter.

Lästips

Arga Mira av Kristina Murray Brodin (3–6 år)

Bara den som vill av Anna-Carin Magnusson (3–6 år)

Vilda säger nej av Marie Bosson Rydell och Eva-Marie Wadman (3–6 år)

Dom som bestämmer av Lisen Adbåge (3–6 år)

Nej! sa lilla monster av Kalle Güettler, Rakel Helmsdal och Áslaug Jónsdóttir (3–6 år)

Lilla nej-boken av Sarah Sjögren (3–6 år)

Liten av Stina Wirsén (3–6 år)

Lästips vuxna

Stopp! Min kropp! En handbok för vuxna av Rädda Barnen

5. Mima vill inte vara med

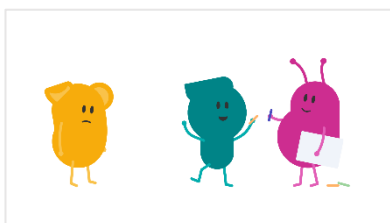
Sida i presentationen

Text att läsa till

18

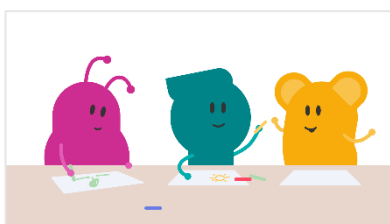

19

Idag är Solo sugen på att rita. Solo frågar Mima och Pop om de vill rita med honom. Pop ser glad ut och säger ja. Hon går genast till ritbordet och tar fram färgpennor och papper. Mima tittar ner. Solo ser inte om hon vill eller inte så han frågar henne igen. Då skakar Mima på huvudet och går till läshörnan och tar fram en bok.

20

Solo och Pop ritar en lång stund och har roligt tillsammans. De frågar Mima igen om hon vill vara med. "Ja, nu vill jag", säger Mima och ställer undan boken som hon tittat färdigt i. Hon går bort till Solo och Pop vid ritbordet, tar några pennor och börjar rita.

Att prata om

Hur ser vi om någon vill eller inte vill?

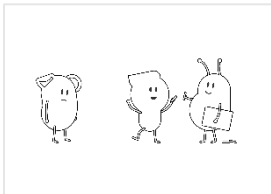
Om du är osäker så kom ihåg att fråga kompiserna om den vill. Titta hur kompiserna ser ut och lyssna på vad kompiserna säger.

Om kompiserna har glada ögon, nickar och glatt hänger med betyder det oftast att kompiserna tycker att det är okej. Om kompiserna tittar ner, skakar på huvudet och/eller säger nej så vill kompiserna inte.

Övningar

Färglägg bilden

Du behöver: Utskrifter av färgläggningsbilden i [5 Mima vill inte vara med - Färglägg bilden.pdf](#)

Instruktion: Låt barnen färglägga bilden till berättelsen.

Dramalek

Instruktion: Låt barnen prova på att vara Mima, Pop och Solo och se ut på samma sätt som de gör i berättelsen när de vill och inte vill. Låt sedan barnen fundera över hur de själva visar att de vill och inte vill. Hur känns det i kroppen?

Lästips

Metteborgs samlade öden och äventyr i ettan, tvåan och trean av Rose Lagercrantz och Samuel Lagercrantz (6–9 år)

Snöret, fågeln och jag av Ellen Karlsson (6–9 år)

Tilda med is och sol av Carina Wilke (6–9 år)

6. Pop hjälper Solo

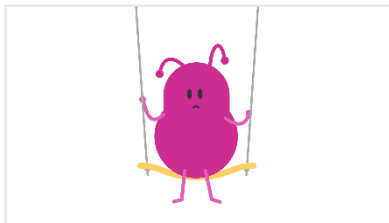
Sida i presentationen

Text att läsa till

21

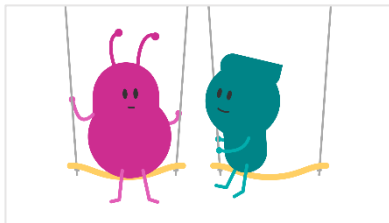

22

Mima och Pop gräver i sandlådan på förskolans gård. De har kul och skrattar. Solo sitter på en gunga alldeles ensam och ser ledsen ut.

23

Pop går till Solo och frågar om han vill vara med. Men Solo skakar på huvudet och gnuggar sig i ögonen. Pop sätter sig tyst bredvid Solo. Då berättar Solo att han är ledsen för att hans pappa och lillasyster har bråkat hela morgonen. Pop och Solo sitter tysta en stund innan Pop frågar om inte Solo vill vara med och bygga ett sandslott i alla fall. Pop säger att ibland kan det vara skönt att tänka på något annat när man är ledsen.

Att prata om

Hur tror du att det kändes för Solo när han var ensam?

Har du hjälpt någon? Hur kändes det?

Vad kan man göra när man ser att någon är ledsen eller inte mår bra?

Övning

Kompistavla

Du behöver: Rita en sol, remsor som ska föreställa solstrålar, pennor

Instruktion: Barnen kan tillsammans med en vuxen skriva hur en bra kompis ska vara och skapa en kompistavla. Exempelvis som en sol med ordet kompis i mitten och där strålarna består av texter om hur en bra kompis är.

Lästips

Grodan Flynnar: en kompis hjälper till av Louise Björnlund (3–6 år)

Sahar som inte syns av Anna Platt och Li Söderberg (3–6 år)

Nina och Stormskolan av Matilda Ruta (3–6 år)

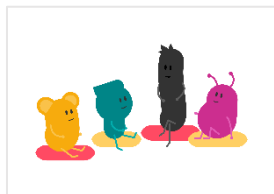
Rally och Lyra av Marie Norin (3–6 år)

Handbok för superhjältar av Elias Våhlund och Agnes Våhlund. (6–9 år)

7. Avslutande övning

Att prata om

Du behöver: Utskrift av bilden med Mima, Pop, Solo och Klave i [7 Avslutande övning - Att prata om.pdf](#) att visa barnen

Nu vet både du som lyssnat och Mima, Pop och Solo mer om era rättigheter. Att ni har rätt att känna er trygga. Att vuxna ska se till att ni mår bra. Och att de ska lyssna när ni vill prata eller berätta om något. Ni vet också hur ni kan hjälpa en kompis och hur ni kan säga nej. Nu kan du göra egna figurer att använda när vi pratar vidare om barns rättigheter.

Övning

Skapa en egen figur

Du behöver: Valfritt material

Säg till barnen: Du kan göra Mima, Pop och Solo eller någon figur du själva hittar på. Du kan laminera eller sätta dem på en glasspinne. Du kan även använda andra material att göra figurer av, till exempel lera.

Andra böcker

Som pedagog kan du gärna ta hjälp av ditt bibliotek. De kan hjälpa dig att samla ihop böcker kring specifika frågor, teman eller områden.